

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки та управління  
Факультет менеджменту

Кафедра готельно-ресторанної справи та організації бізнесу

**УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЙ  
(ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ) ТА ЗМІСТОМ РОБІТ**

методичні рекомендації до виконання курсового проекту для здобувачів вищої освіти ступеня «Магістр» спеціальності 152 «Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка» денної форми навчання

Миколаїв  
2020

УДК 005.9

У66

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від 21.05.2020 року протокол № 10.

Укладач:

С.І. Павлюк – канд. екон. наук, старший викладач кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

В.В. Клочан – д-р екон. наук, професор кафедри менеджменту та маркетингу, Миколаївський національний аграрний університет.

І.І. Потривасєв – начальник відділу бюджетного фінансування, бухгалтерського обліку та звітності департаменту агропромислового розвитку Миколаївської обласної державної адміністрації.

## ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
1.1 Цілі та завдання курсового проекту	6
1.2 Етапи підготовки курсового проекту	7
1.3 Основні вимоги до курсового проекту	8
2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ	9
2.1 Вибір і обґрунтування теми курсового проекту	9
2.2 Підбір та опрацювання літератури	11
2.3 Складання плану і узгодження його з науковим керівником	12
2.4 Обсяг, структура та зміст курсового проекту	13
3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ	17
3.1 Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів	18
3.2 Ілюстрації	18
3.3 Таблиці	19
3.4 Формули та рівняння	19
3.5 Посилання на використанні джерела	20
3.6 Додатки	21
3.7 Список використаних джерел	21
4. РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ	22
Рекомендована література	23
ДОДАТКИ	26

## ВСТУП

Мінлива економічна ситуація в державі, загострення конкурентної боротьби із зарубіжними виробниками, недолік власних оборотних коштів, диспропорція в структурі виробничих потужностей спонукають керівників до пошуку нових ефективних концептуальних підходів до управління ресурсним потенціалом, які б дали змогу розвивати виробництво, випускати нові види продукції, удосконалювати технологічні процеси.

Управління – це самостійний вид професійної діяльності, спрямований на ефективне та продуктивне досягнення визначеної мети через раціональне використання ресурсів із застосуванням відповідних принципів, функцій і методів. Процес управління передбачає виконання функцій планування, організації, лідирування, координації, керівництва й контролю, здійснюючи які, менеджери забезпечують умови для продуктивної та ефективної праці зайнятих в організації працівників й одержання результатів, що відповідають меті.

Метою навчальної дисципліни «Управління діяльністю організацій (підприємства, установи) та змістом робіт» є формування у здобувачів вищої освіти цілісної і логічно-послідовної системи знань про суть управління діяльністю організацій (підприємства, установи), розкрити основи теорії, методології та практики менеджменту за умов дії ринкового механізму господарювання. А також формування системного мислення та комплексу спеціальних знань і вмінь щодо принципів, прийомів і методів управління змістом робіт на підприємстві з урахуванням процесу організації виробництва, управління персоналом, підготовки і розповсюдження необхідної інформації та документів.

Навчальна дисципліна «Управління діяльністю організацій (підприємства, установи) та змістом робіт» посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки надає методологічні, методичні знання, допомагає сформувати професійні компетентності щодо принципів, прийомів і методів управління змістом робіт на підприємстві з урахуванням процесу організації виробництва,

управління персоналом, підготовки і розповсюдження необхідної інформації та документів.

Курсовий проект виконується здобувачами вищої освіти на завершальному етапі вивченні дисципліни і є однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань, вміння їх застосовувати при вирішенні конкретних економічних, соціальних та виробничих завдань. Він покликаний показати, як здобувач вищої освіти володіє методикою і технікою проведення самостійного дослідження, наскільки він уміє аналізувати, узагальнювати і формулювати висновки із результатів дослідження, працювати з інформаційними та літературними джерелами.

Поряд з цим курсовий проект має бути самостійно виконаним завданням, в якому здобувач вищої освіти відображає своє вміння авторитетної аргументації теоретичних положень, систематизації та узагальнення матеріалу і розробки конкретних пропозицій. Методичні вказівки містять основні вимоги до змісту та оформлення курсового проекту, організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

### *1.1 Цілі та завдання курсового проекту*

Курсовий проект є однією з найефективніших форм самостійної проекту здобувача вищої освіти. Він свідчить, наскільки знання, здобуті здобувачами вищої освіти в процесі вивчення курсу «Управління діяльністю організацій (підприємства, установи) та змістом робіт», є глибокими і фундаментальними; характеризує вміння здобувач вищої освіти самостійно дослідити поставлені питання обраної теми.

Основними цілями у виконанні курсового проекту є:

- закріплення теоретичних і практичних знань, здобутих здобувачами вищої освіти під час аудиторних занять;
- набуття навичок самостійної роботи з елементами творчого пошуку, ініціативності;
- вироблення вміння узагальнювати теоретичні матеріали, аналізувати практичну інформацію, працювати зі спеціальною літературою, довідковими виданнями тощо;
- розвитку навичок формулювання власних висновків, чіткої аргументації, обґрунтування рекомендацій та пропозицій.

У процесі реалізації цілей необхідно вирішити такі завдання:

- систематизувати матеріали літературних джерел за обраною темою;
- дослідити історичний аспект розвитку проблеми і дати характеристику її сучасного стану;
- вивчити нормативно-законодавчу базу щодо запропонованих питань;
- узагальнити вітчизняний та зарубіжний досвід у рамках досліджуваної проблеми;
- визначити тенденції та перспективи розвитку досліджуваних економічних явищ.

Вимоги до курсового проекту включають:

- актуальність, відповідність сучасному стану і перспективам розвитку

економіки;

- наявність теоретичної, розрахунково-аналітичної та розрахунково-конструктивної частини (з аналітичними таблицями, графіками та діаграмами) виконані із використанням спеціального програмного забезпечення;

- самостійність дослідження економічної проблеми, аналіз сучасного стану та перспектив розвитку досліджуваних економічних явищ, що демонструють здатність здобувачів вищої освіти теоретично осмислювати економічні проблеми, робити на основі аналізу відповідні висновки і вносити пропозиції;

- відображення сумлінності здобувачів вищої освіти у використанні даних звітності та опублікованих матеріалів інших авторів.

Курсовий проект повинен бути логічно побудованим й мати характер цілісного й завершеного самостійного дослідження. Тематика курсових проектів має відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху.

До написання допускаються здобувачі вищої освіти, які оволоділи всіма видами теоретичного і практичного навчання.

Керівництво здійснюється, як правило, найбільш кваліфікованими викладачами кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу.

### ***1.2 Етапи підготовки курсового проекту***

Весь процес підготовки й захисту проекту складається з ряду послідовних етапів:

- вибір теми й узгодження її з науковим керівником;
- підбір, вивчення літератури та інформаційних джерел;
- складання попереднього плану;
- консультація з викладачем – керівником й уточнення плану курсового проекту;

- написання та оформлення тексту курсового проекту;

- подання завершеного курсового проекту на кафедру готельно-ресторанної справи та організації бізнесу для рецензування;

- доопрацювання проекту згідно із зауваженнями керівника;
- підготовка до захисту курсового проекту.

У процесі виконання курсового проекту здобувач вищої освіти має право консультиватися у керівника. На розсуд керівника може здійснюватися проміжне консультивання по окремих розділах проекту.

Здобувач вищої освіти повинен об'єктивно оцінити свої знання, здібності до досліджень, ступінь освітленості проблеми, можливості доступу до інформації.

### ***1.3 Основні вимоги до курсового проекту***

Основні вимоги до написання здобувачами вищої освіти курсового проекту: актуальність теми, достатній теоретичний рівень, дослідницький характер, граматична і стилістична правильність, дотримання стандартів щодо оформлення.

Курсовий проект допомагає здобувачам вищої освіти у вирішенні професійної проблеми, що ґрунтується на комплексному вивченні матеріалу і методів дослідження, а також практичному застосуванні теоретичних знань для вирішення конкретних завдань щодо вдосконалення управління діяльністю досліджуваного підприємства як самостійної соціально-економічної системи або удосконалення процесів управління в рамках її окремих підсистем.

Виконання курсового проекту повинне сприяти поглибленому засвоєнню лекційного курсу і отриманню навичок у галузі вирішення практичних завдань. Це потребує від здобувач вищої освіти не тільки знань загальної і спеціальної літератури з теми, а й умінь проводити економіко-математичні, експертні та інші дослідження, пов'язувати питання теорії з практикою, робити узагальнення, формувати висновки та пропозиції щодо їх використання у практиці роботи відповідних організацій (підприємств, установ).

На якість курсового проекту суттєво впливає вміле використання практичного матеріалу. Підбір даних підприємства, їх критичне осмислення та обробка є досить важливим етапом у підготовці і написанні курсового проекту.



Курсовий проект повинен бути логічно побудованим й мати характер цілісного й завершеного самостійного дослідження.

Курсовий проект, який містить пряме списування матеріалу із різних джерел – підручників, монографій, методичних рекомендацій, журналів – оцінюється незадовільно, а здобувач вищої освіти, які подали такі проекту, затверджується нова тема.

Текст курсового проекту треба структурувати. Матеріал проекту викладається послідовно, логічно пов'язано. У тексті не повинно бути стилістичних і граматичних помилок. Обов'язкова умова – єдиний стиль проекту. Якість курсового проекту суттєво погіршується, якщо має сукупність різностилістичних, погано пов'язаних між собою компонентів. Формування навичок і вмінь грамотного викладення тексту – одне з важливих завдань курсового проекту.

Оформлення курсового проекту повинно відповідати чинним стандартам. Необхідне послідовне комплектування складових проекту. У тексті треба дотримуватись правил цитування, правильно оформлювати посторінкові посилання. Належним чином слід оформлювати список використаної літератури. Дотримання цих вимог сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти культури оформлення наукових праць, важливої для їхньої майбутньої професійної діяльності.

## **2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ**

### ***2.1 Вибір і обґрунтування теми курсового проекту***

Процес написання курсового проекту починається з *вибору і затвердження теми* роботи. Темою курсового проекту (предметом дослідження) є одна з актуальних проблем сучасного управління діяльністю організацій (підприємства, установи) та змістом виконуваних робіт, що функціонують як у виробничій, так і у невиробничій сфері. З переліку тем, запропонованих кафедрою готельно-ресторанної справи та організації бізнесу,

здобувач вищої освіти обирає самостійно ту, яка найповніше відповідає його освітньо-професійним інтересам. Практика підготовки робіт показує, що процесу вибору теми в багатьох випадках передує вивчення спеціальної літератури. Крім того, студент за погодженням із керівником може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки (відповідно до попередньої власної науково-дослідницької роботи, до місця роботи, можливостей отримання потрібної інформації на об'єкті дослідження). Після затвердження, вони надаються здобувач вищої освіти для вибору теми і наукового керівника.

При виборі теми здобувач вищої освіти повинен взяти до уваги:

- відповідність теми науковим інтересам здобувачу вищої освіти, як на теперішній час так і у довгострокову періоді;

- актуальність теми дослідження, зумовлена сучасними тенденціям теорії і практики управління діяльністю організацій (підприємства, установи) та змістом робіт;

- наявність літератури та емпіричних даних за обраною темою.

Вибір теми курсового проекту варто здійснювати на самому початку семестру, в якому викладається дисципліна. Вибрана тема закріплюється за здобувач вищої освіти та реєструється на кафедрі готельно-ресторанної справи та організації бізнесу.

Не допускається виконання проекту з однієї теми двома здобувачами вищої освіти. Тема може бути однаковою, якщо певна проблема досліджується для різних суб'єктів (країн, компаній, організацій).

Перелік рекомендованих тем курсових робіт для здобувач вищої освіти 152 «Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка» наведений в Додатку А.

Обираючи тему курсового проекту, варто враховувати й деякі універсальні правила: тема повинна бути достатньо вузькою, щоб була можливість розглянути її більш чи менш повно у межах проекту відносно невеликого обсягу. Однак вона повинна бути водночас і достатньо важливою, вартою уваги

дослідника. Матеріали для дослідження теми повинні бути доступними або в бібліотеці Миколаївського НАУ, або в інших бібліотеках міста. Вибирати теми варто в межах власної компетенції. Слід пам'ятати, що теми не є рівнозначними за складністю опрацювання. Є теми прості у виконанні, а є такі, що потребують кропіткої дослідницької праці. Є теми всебічно досліджені, але є й такі, дослідження яких потребуватиме значних зусиль і тривалого часу.

## ***2.2 Підбір та опрацювання літератури***

Підбір та опрацювання літератури є фундаментом курсового проекту, тому підійти до складення примірного списку необхідної літератури здобувач вищої освіти повинен з великою відповідальністю.

Під час вивчення літературних джерел здобувачу вищої освіти рекомендується здійснювати необхідні нотатки щодо бібліографії опрацьованого матеріалу, які у систематизованому вигляді дозволять проаналізувати сучасний стан досліджуваної проблеми, виявити перспективні напрями дослідження, сформулювати власне бачення змісту курсового проекту, а в підсумку – полегшить коректне цитування використаної літератури по тексту курсового проекту.

Під час опрацювання літературних джерел на особливу увагу заслуговує ідентифікації питань дискусійного характеру, які повинні аналізуватися під час дослідження отримали авторську оцінку.

При підборі та опрацюванні літератури слід враховувати:

- список використаної літератури повинен містити не менше 25 джерел;
- допустиме використання Інтернет-джерел, проте вони повинні відображатись у списку використаних джерел точною Інтернет-адресою та не складати більшості опрацьованої літератури (за винятком електронної версії періодичних видань);
- варто зосередити увагу на роботі із фаховими виданнями, тематичними підручниками, посібниками, уникати використання газетних статей публіцистичного характеру;

- обов'язковим є використання нових актуальних праць датованих останніми 2-5 роками на час написання курсового проекту;

- використання іншомовних джерел підвищує інформативну та аналітичну цінність проекту.

Окремі положення, думки, факти, які цікавлять здобувач вищої освіти, повинні бути викладені своїми словами або приведені у вигляді цитати з обов'язковим посиланням на першоджерела.

Літературу здобувач вищої освіти підбирає самостійно – під час проекту у бібліотеках, або за допомогою опрацювання електронних джерел інформації.

### ***2.3 Складання плану і узгодження його з науковим керівником***

Приступити до написання курсового проекту здобувач вищої освіти може тільки після затвердження плану науковим керівником. План – це основа проекту, тому його складання є одним із найважливіших етапів її підготовки. План повинен відобразити напрями дослідження обраної теми, логічний зв'язок між її окремими складовими частинами, проблемну постановку окремих питань.

План курсового проекту пропонується типовий із 3 розділів, виділенням підрозділів (параграфів). Незалежно від обраного принципу побудови, вдалий план курсового проекту повинен відповідати кільком універсальним вимогам:

- теми кожного розділу однакові за важливістю, а самі розділи – приблизно однакові за обсягом;

- охоплювати весь матеріал, що відноситься до теми, але не включати нічого зайвого;

- теми і зміст окремих розділів не повинні «накладатися»;

- жоден із пунктів плану не може повторювати назви проекту.

Зразок типового плану наводиться в додатках В, Д. Із складеного плану видно, наскільки здобувач вищої освіти засвоїв матеріал обраної теми, як він зрозумів проблему в цілому і зумів виділити суттєві, головні напрями дослідження.

Після узгодження плану здобувач вищої освіти починає працювати над

курсним проектом. Під час його написання план може уточнюватись. Уточнення додатково погоджуються з керівником. Від правильно складеного плану багато в чому залежить і кінцевий результат виконаної роботи.

#### ***2.4 Обсяг, структура і зміст курсового проекту***

Робота повинна включати такі основні частини:

- титульну сторінку (додаток Б);
- зміст (додаток В, Д);
- вступ (додаток Е);
- виклад основного змісту теми;
- висновки;
- додатки;
- список використаних джерел.

Написанню курсового проекту варто придати певну послідовність. Спочатку слід підготувати: вступ, перший розділ і додатки до нього, потім другий розділ і додатки до нього, третій розділ і додатки до нього, висновки. Після цього редагується основна частина проекту – розділи й додатки до них. Далі уточнюється зміст вступу й висновків, формується список джерел, перелік прийнятих скорочень (при необхідності), прийнятих термінів (при необхідності), зміст, титульний лист. По завершенні остаточно редагується вступ й висновки.

Розробка кожної складової частини проекту має свої особливості.

Титульний лист є першою сторінкою курсового проекту. Він містить дані, які розміщуються в наступній послідовності:

- найменування міністерства, якому підпорядкований вуз;
- найменування вищого навчального закладу,
- факультету та кафедри, де виконано роботу;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- назву (тему) курсового проекту;
- шифр групи, прізвище, ініціали та підпис здобувача вищої освіти;

- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали і підпис наукового керівника;

- відмітку про допуск до захисту, дату, місто і рік написання.

Взірець оформлення титульної сторінки курсового проекту, яка виконується здобувачем вищої освіти факультету менеджменту МНАУ спеціальності 152 «Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка» наведено у Додатку Б.

У вступі необхідно розкрити значення теми, обґрунтувати її актуальність. Актуальність – це значущість даної праці в контексті сучасної наукової та політичної думки. Після актуальності зазначають мету проекту. Мета – це універсальна наукова установка, вирішенню якої присвячена робота в цілому; це стратегічна ціль, якій підпорядковані всі завдання. Тут же необхідно поставити і завдання, які ставляться при виконанні проекту. Завдання – це чіткіші, дрібніші за мету питання (проблеми), які аналізуються в окремих розділах. Виокремлення завдань є закономірним етапом наукового аналізу вибраної теми. Завдання проекту формулюються – також стисло, одним реченням – відповідно до її мети. Всі завдання разом повинні дати уявлення, що саме необхідно зробити, аби досягти мети.

При з'ясуванні об'єкта, предмета дослідження необхідно зважати на те, що між ними і темою проекту є системні логічні зв'язки. Об'єкт дослідження (процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення). Об'єкт дослідження – це частина об'єктивної реальності, яка на цьому етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта). Наприклад, об'єктом дослідження є процеси, що відбуваються в сфері управління діяльністю організацій (підприємства, установи) за напрямками дослідження.

Предмет дослідження є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношення об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у процесі дослідження з певною метою в конкретних умовах. Наприклад, предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні питання

подальшого розвитку за напрямками дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача вищої освіти, оскільки предмет дослідження визначає тему проекту, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Вступ має складати 1-2 сторінки друкованого тексту.

Основна частина курсового проекту (35-40 сторінок) складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. Розділи курсового проекту повинні за своєю назвою, структурою, змістом відповідати завданням дослідження поставленої проблеми. Кожен розділ повинен містити короткі висновки, які узагальнюють результати дослідження, отримані автором. Необхідно, щоб кількість зайнятих сторінок була рівномірно розподілена між розділами, а усередині розділів – між підрозділами.

У першому розділі, (10-15 сторінок) потрібно викласти основні теоретичні й методичні положення теми, проблемні питання, уточнити їх та поглибити з урахуванням сучасних тенденцій розвитку предмета аналізу. Автору слід показати:

- глибокі знання сучасного рівня економічних досліджень;
- огляд літературних джерел за обраною темою дослідження;
- світовий досвід в розвитку певного економічного явища або процесу;
- класифікаційні категорії процесів та елементів за обраною темою;
- понятійний апарат стосовно основних економічних категорій тощо.

Другий розділ (розрахунково-аналітичний) передбачає характеристику сучасного стану досліджуваної теми на відповідному об'єкті дослідження, діагностування діяльності підприємства щодо обраного напрямку дослідження, ґрунтовний аналіз із використанням накопиченого фактичного матеріалу та із залученням усіх теоретичних знань, певного методичного інструментарію. Джерелом інформації є планові і фактичні показники господарської діяльності,

статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, інструкції, положення, результати спостережень, опитувань та інших методів збору первинної інформації. У цьому розділі подається стисла характеристика об'єкта дослідження: місцезнаходження; ресурсне забезпечення діяльності підприємства (матеріально-технічна база, структура і чисельність персоналу та ін.); основні економічні показники за звітний період. Для визначення реальних тенденцій розвитку об'єкта дослідження економічні показники діяльності слід аналізувати в динаміці (аналізований період має охоплювати мінімум 2-3 роки). Бажано основні результати господарської діяльності підприємства, організації за минулі роки навести у формі узагальненої таблиці.

Аналіз обов'язково повинен кореспондуватися з теоретичним і методологічним матеріалом, розкритим у попередніх розділах. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність управлінських процесів, що спостерігаються на підприємстві, їх особливості, тенденції розвитку. Орієнтований обсяг розділу не повинен перевищувати від 10 до 15 сторінок.

Третій розділ повинен містити конкретні рекомендації та заходи щодо поліпшення діяльності підприємства – об'єкта дослідження, а також логічне обґрунтування їх впровадження. Система заходів повинна бути спрямована на подолання суперечностей між реальним і бажаним станами об'єкта з урахуванням індивідуальних завдань, тобто конкретні заходи (пропозиції, рекомендації тощо) студента повинні спрямовуватися на забезпечення показників економічного зростання об'єкта дослідження. Пропозиції студента щодо практичного вирішення досліджуваної теми повинні відповідати критеріям оптимальності, цільової ефективності та практичної втіленості. Обсяг даного розділу 15-20 сторінок.

Логічним завершенням курсового проекту є висновки, що є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. Тут коротко наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми, оцінка результатів дослідження з точки зору відповідності меті



курсого проекту та поставленим у вступі завданням, пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напрямку діяльності організації, які було детально обґрунтовано у третьому розділі. Висновки повинні бути короткими й у стислому виді містити пророблені в ході написання параграфа або питання міркування. Обсяг висновків не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

Усі додатки до курсого проекту повинні бути правильно оформлені і містити достовірний практичний матеріал.

Виконуючи курсовий проект здобувач вищої освіти повинен продемонструвати знання і вміння правильно організувати дослідну роботу, оформити її результати і показати готовність до виконання підсумкової проекту з фаху.

### **3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОГО ПРОЕКТУ**

Обсяг курсого проекту має становити 35-40 друкованих сторінок з використанням шрифту текстового редактора Word – Times New Roman, розмір 14 з міжрядковим інтервалом 1,5. Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 25-30 мм, верхнє та нижнє – 20 мм, праве – 15 мм.

Заголовки структурних частин курсого проекту «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», друкують великими літерами напівжирним шрифтом посередині сторінки. Кожну структурну частину курсого проекту треба починати з нової сторінки. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Кожну структурну частину курсого проекту треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу курсого проекту не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу

сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів курсового проекту підлягають суцільній нумерації.

### ***3.1 Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів***

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами. Першою сторінкою курсового проекту є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок (Додаток Б). На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «1.1.» (перший підрозділ першого розділу).

### ***3.2 Ілюстрації***

Рисунки (схеми, графіки, та інші ілюстративні матеріали) і таблиці необхідно подавати в курсовому проекті безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 1.1)» або зворот типу: «... як це показано на рис. 1.1».

Назва і номер рисунку ставляться під ним. Рисунки позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу. Номер рисунка повинен складатися з номера розділу і порядкового номера рисунка, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис. 1.3 (третій рисунок першого розділу). Номер рисунка, його назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під рисунком.

### **3.3 Таблиці**

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку проекту або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери, курсивом. Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 2.1» (перша таблиця другого розділу).

Якщо в розділі курсового проекту одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. Рисунки і таблиці, розміщені на окремих сторінках потрібно перенести у додатки.

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл.2.1».

### **3.4 Формули та рівняння**

Формули в роботі нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні

відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Наприклад:

$$\text{ПП} = \frac{\text{АЕ}_1 * 100}{\text{ЧПо} - \text{АЕ}_0} \quad (3.1)$$

де ПП – зростання продуктивності праці;

АЕ<sub>1</sub> – економія робочої сили за окремим фактором;

ЧПо – чисельність працівників, розрахована на обсяг планового періоду на основі виробітку у звітному періоді;

АЕ<sub>0</sub> – економія робочої сили за всіма факторами.

Якщо формула чи рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=), або після знаків плюс (+), мінус (-), множення. Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

### ***3.5 Посилання на використанні джерела***

При написанні курсового проекту автор повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа. Посилатися слід на останні видання публікацій. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул. Посилання в тексті курсового проекту на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань у списку літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [2-5]...», «...[17, с. 11-14]...», або «...[7, с. 281; 21, с. 16]...».

### **3.6 Додатки**

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ...» і велика літера, що позначає додаток.

У якості додатків до курсової роботи можуть виступати:

- інформаційні матеріали, які становлять аналітичну базу досліджень;
- первинна облікова та статистична звітність підприємств, які виступають об'єктами досліджень;
- проміжні розрахунки, таблиці допоміжних цифрових даних, математичні формули;
- схема організаційної структури управління підприємством, схема виробничої структури підприємства;
- зразки інструкцій, положень, планових документів, норм та нормативів, зразки розпорядчих документів;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, И, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи і підрозділи, які нумеруються в межах додатку за загальними правилами: А.3 – третій розділ додатку А.

Ілюстрації, таблиці і формули нумеруються в межах кожного додатку: рис. Б.1 – перший рисунок додатку Б; формула (А.3) – третя формула додатку А.

### **3.7. Список використаних джерел**

Бібліографічний опис джерел подається у списку після висновків додатків курсового проекту. Літературні джерела розміщуються в списку в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Приклад оформлення списку джерел наводиться у додатку Ж.

#### **4. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ КУРСОВИХ РОБІТ**

Курсовий проект подається на кафедру готельно-ресторанної справи та організації бізнесу за затвердженим графіком. Протягом 10 днів вона перевіряється та рецензується викладачем кафедри. Перевірена робота повертається здобувачу вищої освіти для підготовки до захисту.

При підготовці до захисту здобувач вищої освіти повинен уважно ознайомитися з усіма зауваженнями і продумати відповіді на них. Якщо в роботі допущені арифметичні помилки і методичні неточності, потрібно зробити додаткові розрахунки і дати пояснення в кінці проекту після підпису викладача.

Курсовий проект, який не відповідає вимогам за змістом або оформленням, до захисту не допускаються і повертаються здобувачу вищої освіти на доопрацювання або перероблення.

Захист складається з усного повідомлення про результати виконання проекту і відповідей на запитання викладача. Підтримується відкритий захист курсового проекту.

Оцінка захисту курсового проекту здійснюється експертною комісією згідно уніфікованих критеріїв:

- зміст проекту;
- оформлення;
- якість емпіричного матеріалу;
- огляд літератури;
- вільне володіння матеріалом (доповідач не зачитує);
- якість презентаційного матеріалу;
- відповіді на запитання.

Після захисту курсового проекту виставляється підсумкова оцінка, яку проставляють в екзаменаційну відомість і залікову книжку здобувач вищої освіти.

### Рекомендована література

1. Азізов С. П., Саблук П. Т., Канінський П. К. Організація аграрного виробництва і бізнесу. Київ : ННЦ ІАЕ, 2006. 790 с.
2. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу. Київ : КНЕУ, 2013. 779 с.
3. Березівський П. С., Михалюк П. Т. Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах. Львів : Українські технології, 2002. 448 с.
4. Єрмаков О. Ю. Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах. Тернопіль : Астон, 2009. 267 с.
5. Горlachук В. Н., Березівський П. С., В'юн В. Г. Організація сільськогосподарського виробництва : навч. посібн. Миколаїв : Вид-во "ІЛІОН", 2005. 360 с.
6. Лупенко Ю. О. Месель-Веселяк В. Я. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 р. Київ : ННЦ ІАЕ. 2012. 182 с.
7. Гудзинський О. Д. Практикум з менеджменту: ситуації і ділові ігри : навч. посібн. Київ : ІПК ДСЗУ, 2010. 197 с.
8. Дячук О. В. Організація, нормування та оплата праці : навч. посібник. Львів: Афіша, 2001. 220 с.
9. Нелеп В. М. Планування на аграрному підприємстві. Київ : КНЕУ, 2004. 495 с.
10. Ільчук М. М., Іщенко Т. Д. Підприємницька діяльність та агробізнес. Київ : Вища освіта, 2006. 543 с.
11. Васильков В. Г. Організація виробництва : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 524 с.
12. Хорунжий М. Й. Організація агропромислового комплексу. Київ : КНЕУ, 2001. 382 с.
13. Агеев Є. Я. Управління якістю : навч.-метод. посіб. для самост. роботи. Львів : Новий Світ–2000, 2014. 240 с.
14. Балабанова Л. В. Сардак. О. В. Управління персоналом. Київ : ЦУЛ,

2011. 468 с.

15. Васильков В. Г. Організація виробництва : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 524 с.

16. Головка В. І., Мінченко А. В., Шарманська В. М. Фінансово-економічна діяльність підприємства : контроль, аналіз та безпека : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2006. 448 с.

17. Горьовий В. П., Аксентюк М. М. Операційний менеджмент : навч. посіб. Київ : ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2011. 177 с.

18. Гриньова В. М., Салун М. М. Організація виробництва. Харків : ВД «Інжек», 2007. 576 с.

19. Деренська Я. М. Управління проектами у схемах : навч. посіб. для ВНЗ. Харків : Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2009. 223 с.

20. Кожушко Л. Ф., Кропивко С. М. Управління проектами : навч. посіб. для ВНЗ галузі знань «Менеджмент і адміністрування». Київ : Кондор, 2016. 388 с.

21. Михайлов С. І., Балановська Т. І., Степасюк О. С. Менеджмент : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2010. 540 с.

22. Гірняк О. М., Лазановський П. П. Менеджмент : підручник для студентів вищих закладів освіти. Львів : Магнолія плюс, 2004. 352 с.

23. Петренко Н. О., Кустріч Л. О., Гоменюк М. О. Управління проектами : навч. посіб. для ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 244 с.

24. Фесенко Т. Г. Управління проектами : теорія та практика виконання проектних дій : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Харків : ХНАМГ, 2012. 181 с.

25. Дудник Н. В. Управління змістом робіт : навч. посіб. Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. 121 с.

27. Варава Л. М., Нечаєв В. П. Управління змістом робіт : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни. Кривий Ріг : МІНЕРАЛ, 2010. 185 с.

### ***Інформаційні ресурси***

1. Верховна Рада України : офіційний веб-портал парламенту України /



Верховна Рада України. URL : [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).

2. Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.  
URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.

3. Державна служба статистики України : офіційний веб-сайт. URL:  
<http://www.ukrstat.gov.ua/>.

# ДОДАТКИ

## ДОДАТОК А

**Орієнтована тематика курсових проектів з дисципліни  
«Управління діяльністю організацій (підприємства, установи) та  
змістом робіт» для здобувач вищої освіти спеціальності  
152 «Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка»**

1. Системний підхід до управління організацією в умовах нових економічних відносин.
2. Процесний підхід до управління підприємством у ринковому середовищі господарювання.
3. Аналіз стану та динаміки організаційної структури підприємства та факторів впливу на неї.
4. Методи організаційного планування та їх практичне застосування на підприємстві.
6. Аналіз механізму горизонтальної та вертикальної координації в системі менеджменту підприємства
7. Оцінка ефективності діяльності управлінських органів на підприємстві.
8. Напрямки підвищення ефективності менеджменту підприємства в сучасних умовах господарювання
9. Організація поточного планування діяльності підприємства.
10. Наукова організація управлінської праці на підприємстві виробничої (невиробничої) сфери в умовах переходу до ринку.
11. Оцінка персоналу як фактор підвищення ефективності використання людських ресурсів на підприємстві.
12. Організація та зміст праці професійного апарату управління підприємства виробничої (невиробничої) сфери.
13. Удосконалення виробничої структури на підприємстві в сучасних умовах.
14. Організація і управління виробничою структурою підприємства.
15. Управління розробкою та впровадженням науково-технічних

НОВОВВЕДЕНЬ.

16. Оцінка кадрових ресурсів та потенціалу фірми і шляхи їх оптимізації.
17. Інформаційне забезпечення процесу управління на підприємстві (об'єднанні) в умовах становлення ринкових відносин.
18. Механізм внутрішньо-фірмового управління підприємством на сучасному етапі.
19. Управлінські рішення в організації: процеси підготовки і реалізації.
20. Управління матеріально-технічною базою підприємства.
21. Управління функціонуванням виробничої системи підприємства.
22. Управління внутрішнім середовищем підприємства.
23. Управління асортиментом і якістю товарів на підприємстві в ринковому середовищі.
24. Функція організації: взаємовідносини повноважень, обов'язків, відповідальності.
25. Формування системи мотивації праці у менеджменті підприємства
26. Формування кадрової політики підприємства.
27. Оперативне управління виробничою діяльністю підприємства.
28. Організаційна культура сучасного підприємства як фактор забезпечення його конкурентоспроможності.
29. Удосконалення системи організації і нормування праці на підприємстві.
30. Удосконалення організації внутрішнього контролю в системі управління підприємством.
31. Управління процесом організаційних змін підприємства у кризовій ситуації.
32. Оцінка ефективності управління і діяльності управлінських органів на підприємстві.
33. Роль і місце стратегічного управління в організації.
34. Лінійні та штабні повноваження в організації.
35. Інноваційні процеси в організації і управління ними.

36. Планування виробничого процесу на підприємстві.

37. Механізм управлінського контролю на підприємстві та шляхи його удосконалення.

38. Комунікації в структурі управління організацією.

39. Розробка та ухвалення управлінських рішень в умовах визначеного, невизначеного та ризикового середовища.

40. Управління продуктивністю праці персоналу на підприємстві виробничої (невиробничої) сфери

41. Управління підприємством на різних стадіях життєвого циклу.

42. Управлінський вплив на зовнішнє середовище підприємств.

43. Функція контролю в управлінні виробничим (невиробничим) підприємством.

44. Роль бізнес-планування в управлінні підприємством.

45. Документаційне забезпечення управління діяльністю підприємства.

## ДОДАТОК Б

*Зразок оформлення титульної сторінки курсового проекту*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
 МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту

Кафедра готельно-ресторанної справи та організації бізнесу

## КУРСОВИЙ ПРОЕКТ

на тему:

з дисципліни «Управління діяльністю організацій (підприємства, установи та змістом робіт»

на тему: «Удосконалення технології реалізації функцій менеджменту Товариства з обмеженою відповідальністю «Золотий колос»»

Здобувача вищої освіти 1 курсу  
 ТВППТСБ ММ 1/1 спеціальності  
 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка»  
ПІБ

**Керівник:** \_\_\_\_\_,  
 (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала \_\_\_\_\_  
 Кількість балів: \_\_\_\_\_ Оцінка: ECTS \_\_\_\_\_

Члени комісії : \_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_ (підпис)  
 (прізвище та ініціали)

\_\_\_\_\_ (підпис) \_\_\_\_\_ (прізвище та ініціали)

\_\_\_\_\_ (підпис) \_\_\_\_\_ (прізвище та ініціали)

МИКОЛАЇВ 20\_\_ р.

## ДОДАТОК В

*Приклади планів до курсових проектів**Приклад 1***Тема: «Управління якістю продукції на підприємстві в умовах ринкового середовища»**

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ...	5
1.1. Управління якістю: зміст та основні фактори.....	5
1.2. Забезпечення якості продукції.....	21
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ М'ЯСНИХ ВИРОБІВ.....	25
2.1. Сучасний стан виробництва м'ясних виробів в Україні.....	25
2.2. Характеристика приватного підприємства «ДОБРА».....	36
2.3. Вимоги до сировини при виробництві м'ясних виробів.....	40
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ В МЕЖАХ ПРИВАТНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ДОБРА».....	45
3.1. Система оцінки якості та безпеки виробництва м'ясних продуктів....	45
3.2. Організація впровадження системи НАССР на м'ясопереробному підприємстві.....	50
3.3. Організація впровадження ISO 9000 та ДСТУ ISO 22000 на виробництві м'ясних виробів.....	58
3.4. Економічна ефективність виробництва м'ясних виробів після запровадження системи НАССР в межах приватного підприємства «ДОБРА».....	63
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75
ДОДАТКИ	

## ДОДАТОК Д

*Приклади планів до курсових проектів**Приклад 2*

*Тема: «Формування системи мотивації персоналу Державного Підприємства  
«Миколаївський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та  
сертифікації»*

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1. Еволюція поглядів на сутність мотивації персоналу.....	5
1.2. Формування системи мотивації персоналу на підприємстві.....	9
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР СТАНДАРТИЗАЦІЇ, МЕТРОЛОГІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ».....	23
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	23
2.2. Оцінка системи мотивації праці підприємства.....	36
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР СТАНДАРТИЗАЦІЇ, МЕТРОЛОГІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ».....	41
3.1. Світовий досвід мотивації праці та можливість його впровадження в Україні.....	41
3.2. Шляхи вдосконалення системи мотивування в процесі управління персоналом підприємства.....	51
ВИСНОВОК.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ	

## ДОДАТОК Е

*Зразок вступу курсового проекту*

В умовах глобалізації ринків якість продукції і послуг виступає не лише складовою конкурентоспроможності виробника, вона є необхідною передумовою функціонування підприємств та цілих країн.

Головною орієнтацією, за таких умов, має стати спрямування до постійної адаптації та вдосконалення сучасних методів і моделей управління якістю продукції з тим, щоб якнайкраще забезпечити показники конкурентоспроможності підприємства стосовно інших суб'єктів господарювання.

Проблема якості є найважливішим чинником зростання рівня життя населення, соціальної, економічної та екологічної безпеки та основним інструментом конкуренції. Задля підвищення конкурентоспроможності підприємства та виходу його на більш масштабний рівень є забезпечення та впровадження системи управління якістю на базі міжнародних стандартів ISO серії 9000. Тому сьогодні, говорячи про якість, мають на увазі не стільки гатунок самої продукції, оскільки якість функціонування підприємств і організацій, досконалість їх систем управління якістю, націлених на постійне самовдосконалення та головне задоволення існуючої потреби на ринку. Тому система управління якістю повинна бути гнучкою, такою, що швидко «настроюється» під зміни вимог зацікавлених в діяльності підприємства сторін. Тільки така система може стати корисним інструментом в руках керівництва підприємства. Стандарт вимагає розвивати і покращувати систему якості шляхом застосування сучасних технологій, орієнтованих на ефективну адаптацію до зовнішнього середовища, що змінюється.

Проблеми управління якістю продукції та їх вплив на конкурентоспроможність підприємств розглядаються в наукових працях наступних дослідників: Т.К. Вознюк, С.В. Ковальчук, О.В. Кошонько, Т.О. Кузьміна, В.В. Чаварга.

Аналіз проведених досліджень виявив стратегічне значення



застосування систем якості для підприємств харчової промисловості, оскільки ефективність їх використання впливає як на економічний розвиток регіону та країни, так і на життя й здоров'я населення. Проте питання впровадження інструментів систем управління якістю на підприємствах харчової промисловості потребує більш детального розгляду.

Метою курсового проекту є розкриття необхідності здійснення постійного контролю за якістю виробленої продукції як об'єктивної умови формування і забезпечення конкурентоспроможності підприємства через запровадження систем контролю за якістю та безпечністю продукції.

Відповідно до мети дослідження було поставлено наступні завдання:

- дослідити зміст та основні фактори, які впливають на якість продукції;
- проаналізувати сучасний стан виробництва м'ясних виробів;
- розглянути місце досліджуваного підприємства в забезпеченні харчової продукції регіону;
- проаналізувати стан організації системи якості та безпеки виробництва м'ясних виробів на підприємстві;
- запропонувати шляхи вдосконалення системи управління якістю продукції.

Об'єктом дослідження є система управління якістю продукції на підприємстві в умовах ринкового середовища на прикладі приватного підприємства «ДОБРА».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних засад щодо функціонування системи управління якістю продукції на підприємстві в умовах ринкового середовища.

Під час написання курсового проекту використовувались наступні методи: аналіз та синтез, описовий метод, метод порівняння, узагальнення, аналогії, розрахунковий метод.

Інформаційну базу дослідження становили: законодавчі та нормативні акти України; наукова монографічна література; статистичні матеріали Державного комітету статистики Миколаївської області та України; дані

оперативної, статистичної та бухгалтерської звітності діяльності досліджуваного підприємства; наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених; аналітичні огляди; інформаційні ресурси комп'ютерної мережі Інтернет.

Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний обсяг курсового проекту складає 45 сторінки друкованого тексту, включає 11 таблиць, 3 рисунки, додатки. Список використаних джерел складається з 32 найменувань.

## ДОДАТОК Ж

**Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який  
наводять у курсовому проекті**

<i>Один автор</i>	<p>Василій Великий. Гомілії / пер. з давньогрец. Л. Звонська. Львів : Свічадо, 2006. 307 с.</p> <p>Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах : монографія. Київ : Ін-т математики, 2016. 181 с.</p> <p>Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота. Київ : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. 311 с.</p> <p>Крамаренко О. С. Оцінювання генетичної структури та прогнозування продуктивності тварин південної м'ясної породи за ДНК-маркерами : моногр. Миколаїв : Іліон, 2017. 166 с.</p>
<i>Два автори</i>	<p>Матяш І., Мушка Ю. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади. Київ : Києво-Могилян. акад., 2005. 397 с.</p> <p>Ромовська З. В., Черняк Ю.В. Сімейне законодавство України. Київ : Прецедент, 2006. 93 с.</p> <p>Суберляк О. В., Баштанник П. І. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підручник. Львів : Новий світ-2000, 2007. 375 с.</p>
<i>Три автори</i>	<p>Акофф Р., Магидсон Д., Эддисон Г. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. 265 с.</p> <p>Васильєва Л. Д., Медведенко Б. І., Якименко Ю. І. Напівпровідникові прилади : підручник. Київ : Політехніка, 2017. 556 с.</p> <p>Косенко В. А., Кадомський С. В., Малишев В. В. Наноматеріали і нанотехнології та їх використання у харчовому виробництві : навч. посіб. Київ, 2017. 327 с.</p>
<i>Чотири і більше авторів</i>	<p>Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Ничипорук А. А. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва. Київ : НДІ «Украгпромпромпродуктивність», 2006. 106 с.</p> <p>Психологія менеджмента / П. К. Власов и др. ; под ред. Г. С. Никифорова. 3-е изд. Харьков : Гуманитар. центр, 2007. 510 с.</p> <p>Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p>
<i>Без автора</i>	<p>Воскресіння мертвих: українська барокова драма : антологія / упоряд. В. О. Шевчук. Київ : Грамота, 2007. 638 с.</p> <p>Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : зб. наук. праць / наук. ред. В. Каліущенко. Чернівці : Рута, 2007. 310 с.</p> <p>Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>

<p><i>Багатотомні видання</i></p>	<p>Історія Національної академії наук України, 1941-1945 / упоряд. Л. М. Яременко та ін. Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007. Джерела з історії науки в Україні. Ч. 1. 563 с. ; Ч. 2. : Додатки. 343 с.</p> <p>Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / сост. И. В. Ковалева, Е. Ю. Рубцова ; ред. В. Л. Иванов. Львов : НТЦ «Леонорм-Стандарт», 2005. Т. 1. 277 с. ; Т. 2. 198 с.</p> <p>Кучерявенко Н П. Курс налогового права. : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p> <p>Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>Бондаренко В. Г., І. Ю. Канівська І. Ю., Парамонова С. М. Теорія ймовірностей і математична статистика : підручник : у 2 ч. Київ : НТУУ «КПІ», 2006. Ч. 1. 125 с.</p>
<p><i>Матеріали конференцій, з'їздів</i></p>	<p>Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників, Харків, 11-13 жовт. 2000 р. / М-во аграр. політики ; Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2000. 167 с.</p> <p>Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України ; Ін-т статистики, обліку та аудиту. Київ : ІСОА, 2002. 147 с.</p> <p>Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. : інформ. бюл. Київ, 2000. 117 с.</p> <p>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. Дніпропетровськ : Навч. кн., 2009. 275 с.</p> <p>Інтеграційні процеси в економіці АПК : матер. Всеукраїнської наук.-практ. конфер., м. Миколаїв, 28-30 вересня 2011 р. / гол. ред. В. С. Шибанін. Миколаїв : МНАУ, 2011. 212 с.</p>
<p><i>Препринти</i></p>	<p>Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с. Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. инт» ; ХФТИ 2006-4.</p> <p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1.</p>
<p><i>Словники</i></p>	<p>Географія : словник-довідник / уклад. В. Л. Ципін. Харків : Халімон, 2006. – 175 с.</p> <p>Тимошенко З. І., Тимошенко О. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. Київ : Європ. ун-т, 2007. 57 с.</p> <p>Українсько-німецький тематичний словник / уклад. Н. Яцко. Київ, 2007. 219 с.</p>

	Європейський Союз : словник-довідник / ред.-упоряд. М.Марченко.2-ге вид., оновл. Київ : К.І.С., 2006. 138 с.
<i>Законодавчі та нормативні документи</i>	Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. ; за станом на 30. 09. 2016 р. Київ : Юрінком, 2016. 124 с. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IVBP ; за станом на 01. 03. 2015 / Верховна Рада України. Київ : Алерта, 2016. 160 с.
<i>Закони</i>	Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 1992. № 48. С. 650. Про вибори народних депутатів України : Закон України від 25.03.2004 № 1665-IV / Верховна Рада України. Київ : Атіка, 2004. 128 с.
<i>Постанови</i>	Про прийняття за основу проекту Закону України про оцінку впливу на довкілля : Постанова Верховної Ради України від 12.07.2016 № 1449-VIII. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2016. № 33. С. 16-18. Деякі питання фінансування програм та проектів регіонального розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 827. <i>Офіційний вісник України</i> . 2016. № 92. С. 36-40. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.04 р. № 637. <i>Бухгалтерія в сільському господарстві</i> . 2005. № 5. С. 29-44.
<i>Укази</i>	Деякі питання Національної ради реформ : Указ Президента України від 24.10.2016 № 471/2016. <i>Офіційний вісник України</i> . 2016. № 200. С. 9-10.
<i>Розпорядження</i>	Про делегацію України для участі у переговорах щодо підготовки проекту Протоколу про Правила визначення країни походження товарів до Угоди про створення зони вільної торгівлі між державами – учасницями ГУУАМ : Розпорядження Президента України від 25.09.2015 № 720/2015-рп. <i>Оіційний вісник Президента України</i> . 2015. № 22. С. 44-52.
<i>Накази, Положення</i>	Положення (стандарт ) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів : Наказ Міністерства юстиції України від 24.12.04 р. № 817 / Міністерство юстиції України. <i>Бухгалтерський облік і аудит</i> . 2005. № 2. С. 3-6.
<i>Листи</i>	Про сплату орендної плати за землю і земельного податку фізичними особами : Лист Державної податкової адміністрації України від 13.05.05 р. № 9179/7/17-2217. <i>Бухгалтерія в сільському господарстві</i> . 2005. № 13. С. 33-35.
<i>Стандарти</i>	Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. Чинний від 2006-01-01. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 231 с. (Національний стандарт України). ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1. : Чинний від 2005-04-01. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. (Національні стандарти України). Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та

	лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. Чинний від 2007-01-01. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 18 с. (Національний стандарт України).
<i>Дисертації</i>	<p>Засуха Л. В. Розробка та удосконалення способів утримання й годівлі підсисних свиноматок і молодняку свиней : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.02.04. Полтава, 2018. 181 с.</p> <p>Мельник Л. Ю. Формування економіки знань в аграрній сфері: теорія, методологія, практика : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03. Умань, 2017. 458 с.</p>
<i>Автореферати дисертацій</i>	<p>Новак І. М. Стратегія ефективного інвестування аграрної сфери економіки України : автореф. дис. ... канд. с.-г. наук : 08.00.03. Миколаїв, 2017. 44 с.</p> <p>Палій А. П. Обґрунтування, розробка та ефективність застосування інноваційних технологій і технічних рішень у молочному скотарстві : дис. ... д-ра с.-г. наук : спец. 06.02.04. Миколаїв, 2018. 55 с.</p>
<i>Авторські свідоцтва</i>	А. с. 1007970 СССР, МКИЗ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
<i>Патенти</i>	<p>Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1), 120 с.</p> <p>Люмінісцентний матеріал : пат. 25742 Україна : МПК6, СО9к11/00, G21H3/00. № 200701472 ; заявл. 12.02.2007 ; опубл. 27.08.2007, Бюл. № 13. 4 с.</p>
<i>Книги:</i>	<p>Крамаренко О. С. Молекулярно-генетичні маркери та їх використання в скотарстві. <i>Оцінювання генетичної структури та прогнозування продуктивності тварин південної м'ясної породи за ДНК-маркерами</i> : монографія. Миколаїв, 2017. С. 9-25.</p> <p>Зеров М. Поетична діяльність Куліша. <i>Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка: нариси з новітнього українського письменства.</i> – Дрогобич, 2007. С. 245-291.</p> <p>Чорний Д. М. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації. <i>По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України (кінець ХІХ-початок ХХ ст.)</i>. Харків, 2007. Розд. 3. С. 137-202.</p>
<i>Статті зі збірників матеріалів конференцій:</i>	<p>Кіщак І. Т. Теоретичні засади економіко-безпечної діяльності підприємств в умовах інтеграційних процесів. <i>Інтеграційні процеси в економіці АПК</i> : матеріали всеукр. наук.-практ. конфер., м. Миколаїв, 28-30 вересня 2011 р. / гол. ред. В. С. Шебанін. Миколаїв, 2011. С. 5-6.</p> <p>Третьяк В. В., Стадник С.А., Калайтан Н. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки. <i>Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности</i> : тез. доп. междунар. науч.-техн. конф. (г. Харьков, 3-5 окт. 2007 г.). Харьков, 2007. С. 33-37.</p>

<p><i>Статті з періодичних видань:</i></p>	<p>Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор. <i>Теорія та методика фізичного виховання</i>. 2007. № 6. С. 15-18.</p> <p>Гранчак Т., Горовий В. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень. <i>Бібліотечний вісник</i>. 2006. № 6. С. 14-17.</p> <p>Валькман Ю. Р., Быков В. С., Рыхальский А. Ю. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий. <i>Системні дослідження та інформаційні технології</i>. 2007. № 1. С. 39-61.</p> <p>Валова І. Нові принципи угоди Базель II. <i>Вісник аграрної науки Причорномор'я</i>. 2016. Вип. 1 (88). С. 22-28.</p>
<p><b><i>Бібліографічний опис електронних ресурсів</i></b></p>	
<p><i>Книга з глобальної мережі</i></p>	<p>Завіновська Г. Т. Економіка праці : навч. посібник. К. : КНЕУ, 2000. URL : <a href="http://www.lp.edu.ua/tc.terminology/">http://www.lp.edu.ua/tc.terminology/</a> ТК_Wisnyk_biblopys.htm/pdf (дата звернення: 11.11.2016).</p>
<p><i>Електронна версія друкованого журналу</i></p>	<p>Економіка України : електрон. версія жур. 2009. № 1. URL : <a href="http://www.nbuv.gov.ua/portal/#E">http://www.nbuv.gov.ua/portal/#E</a> (дата звернення: 11.11.2016).</p>
<p><i>Електронний журнал</i></p>	<p>Актуальні питання біології, екології та хімії : електрон. наук. фахове вид. 2009. № 3. URL : <a href="http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Arbeh/index.html">http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Arbeh/index.html</a> (дата звернення: 11.11.2016).</p>
<p><i>Стаття з електронної версії друкованого періодичного видання</i></p>	<p>Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті / Л. Й. Костенко та ін. // <i>Бібліотечний вісник</i>. : електрон. версія жур. 2003. № 4. С. 43. URL : <a href="http://www.nbuv.ua/articles/2003/03klinko.htm">http://www.nbuv.ua/articles/2003/03klinko.htm</a>. (дата звернення: 11.11.2016).</p> <p>Берташ В. Пріоритети визначила громада // <i>Голос України</i> : електрон. версія газ. 2012. № 14 (5392). Дата оновлення : 04.08.2012. URL : <a href="http://www.golos.com.ua/userfiles/file/040812/040812-u/pdf">http://www.golos.com.ua/userfiles/file/040812/040812-u/pdf</a> (дата звернення: 06.08.2012).</p> <p>Лучик С. Д. Можливості України щодо ієрархічного перенесення екологічної політики ЄС та адаптації земельного права // <i>Актуальні питання біології, екології та хімії</i> : електрон. версія зб. наук. праць. 2016. Вип. 2. С. 43. URL : <a href="http://www.nbuv.ua/articles/2003/03klinko.htm/pdf">http://www.nbuv.ua/articles/2003/03klinko.htm/pdf</a> (дата звернення: 11.11.2016).</p>
<p><i>Веб-сайт</i></p>	<p>Миколаївський національний аграрний університет : сайт. URL: <a href="https://www.mnau.edu.ua">https://www.mnau.edu.ua</a>.</p> <p>Верховна Рада України : офіційний веб-сайт / Верховна Рада України ; Управління комп'ютеризованих систем. К. : Верховна Рада України, 1994 – . URL : <a href="http://www.rada.gov.ua">http://www.rada.gov.ua</a> (дата звернення: 11.11.2016).</p>
<p><i>Стаття з веб-сайту</i></p>	<p>Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті / Л. Й. Костенко та ін. URL: <a href="http://www.nbuv.ua/articles/2003/03klinko.htm">http://www.nbuv.ua/articles/2003/03klinko.htm</a> (дата звернення: 11.11.2016).</p>
<p><i>Нормативно-правові акти</i></p>	<p>Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <a href="http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр">http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр</a> (дата звернення:</p>

11.11.2016).

Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV ; станом на 05.01.2016. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 11.11.2016).

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII ; станом на 06.12.2016. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 11.11.2016).

Про прийняття за основу проекту Закону України про оцінку впливу на довкілля : Постанова Верховної Ради України від 12.07.2016 № 1449-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1449-19> (дата звернення: 11.11.2016).

Деякі питання фінансування програм та проектів регіонального розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 827 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/827-2016-п>. (дата звернення: 11.11.2016).

Деякі питання Національної ради реформ : Указ Президента України від 24.10.2016 № 471/2016 / Президент України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/471/2016>. (дата звернення: 11.11.2016).

Про прийняття за основу проекту Закону України про оцінку впливу на довкілля : Постанова Верховної Ради України від 12.07.2016 № 1449-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1449-19>. (дата звернення: 11.11.2016).

Деякі питання фінансування програм та проектів регіонального розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 827 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/827-2016-п>. (дата звернення: 11.11.2016).

Деякі питання Національної ради реформ : Указ Президента України від 24.10.2016 № 471/2016 / Президент України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/471/2016>. (дата звернення: 11.11.2016).

Про делегацію України для участі у переговорах щодо підготовки проекту Протоколу про Правила визначення країни походження товарів до Угоди про створення зони вільної торгівлі між державами – учасницями ГУУАМ : Розпорядження Президента України від 25.09.2015 № 720/2015-рп. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/720/2015-рп>. (дата звернення: 11.11.2016).

Про внесення змін до вимог до форматів, структури та протоколів, що реалізуються у надійних засобах електронного цифрового підпису : Наказ Міністерства юстиції України від 24.11.2016 № 3354/5/730 / Міністерство юстиції України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1541-16>. (дата звернення: 11.11.2016).

Щодо антикорупційного законодавства : Лист Міністерства Юстиції України від 27.09.2013 № 903-0-3-13/11. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0903323-14>. (дата звернення: 11.11.2016).



Навчальне видання

УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЙ (ПІДПРИЄМСТВА,  
УСТАНОВИ) ТА ЗМІСТОМ РОБІТ

Методичні рекомендації

Укладач: Павлюк Світлана Іванівна

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс.  
Ум. – друк. арк.3,0  
Тираж 5прим.

Надруковано у видавничому відділі  
Миколаївського національного аграрного університету  
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, буд. 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.